

Zygmunt Bauman om Sunt förnuft jmf Sociologi

Bauman har två sätt att resonera om sunt förnuft och sociologi. För det första så styrs vi människor av ett sunt förnuft som det tagit en lång process att skapa. Detta sunda förnuft innehåller regler och normer för hur vi förväntas bete oss och handla i olika situationer. Utan ett sunt förnuft skulle vi sannolikt inte kunna leva så effektivt som vi gör idag utan skulle få tolka och analysera varje situation för att hitta en lämplig reaktion från oss själva. Det intressanta med Bauman är att han pekar på att sociologen omsluts av detta sunda förnuft när han eller hon studerar andra människor i samverkan, citat "*Samtidigt delar sociologerna vardagslivets erfarenheter, så hur mycket de än försöker ställa sig utanför sina studieobjekt - livserfarenheter som ting 'där ute' - kan de inte fullständigt bryta sig loss från den kunskap de försöker begripa*". Det är en skön rekursivitet i sociologin där vi själva är mitt inne i ämnet när vi studerar andra människor, när vi intervjuar individer och när vi försöker bryta oss ur våra egna sunda förnuft som formats av våra omgivningar för att förstå andra omgivningar och större helheter :D Att sociologen själv har en relation till fenomenet i fråga kan också påverka studierna av detta iakttagna fenomen. En person som utsatts för någon form av övergrepp under sin uppväxt kommer säkert att vara färgad av detta i samband med studier av övergrepp i ett sociologiskt perspektiv, och en person som upplevt sig diskriminerad påverkas av detta i sin undersökning av fenomenet diskriminering. Även om det är lätt att ledas till tron att det skulle vara ett problem, anser Bauman att det däremot kan vara till en fördel eftersom sociologen kan se fenomenet både inifrån och utifrån. Baumans konstaterande av detta är väldigt fint; "*Hur är våra individuella levnadshistorier sammanflätade med den historia vi har gemensam med andra människor?*".

För det andra pekar Bauman på ett faktum som är superintressant och som jag aldrig tänkt på tidigare. Om vi tittar på andra vetenskaper, Bauman ger exemplet astronomi men det finns många fler, så hittar de ofta nya *objekt* (eller *fenomen*) att studera. Dessa objekt kan vara djur om de är zoologer, stjärnor och planeter om de är astronomer osv, och de är sällan namngivna tidigare. Objektet som sådant kan ofta vara det, som i exemplet när en ny planet upptäcks och ges ett namn. Men ofta upptäcks nya fenomen som aldrig tidigare skådats, och än mindre fått något namn. Det Bauman vill visa är att sociologer i sina studier hittar fenomen som redan är kända i det sunda förnuftet. Vi har varit med om fenomenet och vi har ofta gett det ett namn och det kan vara omskrivet på många ställen i historien. Det gör att det finns en uppfattning i omgivningens sunda förnuft om det fenomen som en sociolog försöker beskriva vilket i sin tur påverkar, och i sämsta fall hindrar möjligheterna till det ifrågasättande grävande som en sociolog är nödgad att göra i sin betraktelse.

Därför är det så viktigt att sociologin agerar vetenskapligt, påpekar Bauman. För att minska risken för omgivningens tvekan och tolkning, och för att hjälpa oss in i någon form av objektivitet (så långt det nu är möjligt) krävs det ett strikt vetenskapligt angreppssätt. Bauman listar fyra viktiga skillnader mellan vanligt sunt förnuft och att arbeta vetenskapligt med sociologi:

Ansvarigt språk

Ansvarigt språk är en väldigt viktig del. Det är inte bara att använda rätt och vedertagna begrepp, utan också att visa upp sitt material för granskning samt att referera till tidigare arbete och fortsätta på redan utvecklade teorier. Just det faktum att en sociolog inte står ensam (för då är han kanske en psykolog ;) utan har ett meso- och makroperspektiv även på sitt eget arbete gör ämnet rekursivt igen :D

Volym på forskningsområde

Storleken på forskningsområdet måste vara tillräckligt stort för att ge en tillräcklig mängd exempel för att kunna dra korrekta slutsatser. Det sunda förnuftet är alldeles för ofta orienterade kring mig och min livssituation och gäller sällan en hel population eller ett helt samhälle.

Förståelseramar

Sociologin tar sitt avstamp i de mekanismer som finns mellan människor, och försöker hitta mönster och former för detta som kan förklara handlande och beteende. Det är en viktig skillnad jämfört med det sunda förnuftet som ofta ser oss individer som upphovet, där vi tolkar våra medvetna eller omedvetna tankar och planer som upphov till handlingarna. Det här var lite svårt att förstå, men ger ytterligare en enorm dimension till sociologin. Om vi använder samma tes på sociologin och sociologer så är det inte det medvetna handlandet i sociologen som styr denne in i sociologin och vidare in mot forskningsresultaten, utan snarare de relationer, förväntningar och behov från både det sunda förnuftet och den sociologiska omvärlden som format och styr sociologen som individ.

Ifrågasättande

Ifrågasättandet som leder till ökad förståelse och att inte acceptera det sunda förnufts invanda mönster. Det är ju klart att det kan vara lätt, och kanske är en förutsättning för ett smidigt liv, att låta saker vara som de är utan att alltid fundera på deras uppkomst eller konsekvenser. Men för en sociolog gäller det att förstå, att hitta mönster och att inte acceptera *“det är som det är”* :) för då finns ju till slut inget att studera!

Vem är jag?

Jag har levt 41 år, och de flesta av dem som en ordentligt vetgirig och nyfiken person. När jag var 19 år hade jag under ett kort ögonblick en uppenbarelse av att förstå allt, yep, ALLT, och sedan dess har jag sökt efter fragment som kan återuppbygga denna enorma känsla. Jag var omedveten om mitt intensiva reflekterande tills jag verkligen förstod begreppet reflektion 2004, och sedan dess har jag reflekterat konstant, och reflekterat över mitt reflekterande i flera steg :) Jag är en person som älskar strukturer, system och samband. Jag kan inte skriva en text utan att hitta ett mönster i bokstäver, ord och meningar. Jag kan inte ha ett samtal utan att tänka och känna på en nivå ovanför samtalet, och jag hittar alltid en bild eller ett mönster över dialogen, den gemensamma processen och förtroendedjupet. Jag fullkomligen älskar rekursivitet och kan känna lukten av oändliga loopar på långa avstånd :)

Jag är en relationsorienterad person som har en rätt utvecklad empatisk förmåga, men som ser större fördelar med samtal och ökad förståelse än resultat och leverans. Jag skriver men eftersom det ibland eller ofta finns ett krav på mig i min chefsroll att färdigställa och bli klar, och det är en av mina godkända brister :) Jag sätter igång och kommer på och vänder på mynt och testar nya vägar. Jag har mycket låga associationshinder och kan hamna tio-tjugo tankesteg från diskussionsämnet innan någon hinner märka vad som hänt. Där chockar jag åhörarna med en metafor som ingen kan se var den kom från! Det är dock, ibland, medvetet använt eftersom det kan skapa helt andra möjligheter och situationer i möten som alltför ofta är tråkiga, standardutformade och lönlösa i sina upplägg.

Jag är gift med Mia sedan tio år tillbaka, och vi är båda lika ointresserade av trädgårdspyssel som vi är intresserade av att resa :) Vi har två barn, Emilia och Victoria, och de är de allra sötaste, coolaste och mest underbara barn som finns. Det finns en inbyggd konstruktion i evolutionen som gjort att alla andra föräldrar tror att deras barn är de finaste, och det är en himla tur, annars skulle de vara djupt avundsjuka på oss :) De är en ständig källa till skratt och

en ousinlig möjlighet till studier i den mänskliga utvecklingen. Jag har tidigare bloggat om samtal med Victoria om Maslow och behov, och vi hade tidigt samtal om makt och befogenheter och var pappas gräns går och barnets gräns går, *“du kan säga att jag ska gå till sängs, men du kan inte bestämma att jag ska somna”* och det är sådant jag lär mig massor av.

Jag skriver fort och mycket, och jag stavat ganska ofta fel. Det är något jag konstant försöker arbeta med, men det är en av de omöjligaste utmaningar jag har att arbeta med. Vilket med denna text skulle bevisas ;)

Det här är en blandad beskrivning av mig och jag. Det ger egentligen inte svaret på frågan, *“Vem är jag?”*, för den kan jag inte svara på. Jag är mitt uppe i äventyret att försöka hitta svaret på den frågan själv, men jag kan beskriva den bild jag har av mig själv, och den bild som jag lärt mig att andra har av mig själv, och det som är format av andras förväntningar på mig. Men vad som är jag bakom allt detta, puh, nej, dit har jag inte kommit än. Det senaste steget tog jag i augusti när jag bestämde mig för att vara mig själv mer, dvs den person som har hög adaptabilitet och arbetar mycket som motivator. Mina roller och masker har blivit tunnare och jag har slutat ta ansvar för andra i samma utsträckning sedan tidigare, och det kan ju vara ett tecken på att jag blivit starkare och mig lite mindre dominant :D

Anledningen till att jag började läsa sociologi är ett steg i just den riktningen, den jag är behöver ständig påfyllnad av insikter och nya tankar, och efter ett gästspel på en universitetskurs i våras väcktes idén om att studera. Det har jag inte ångrat än.

Varför är sociologi viktigt?

På samma sätt som tidigare kan frågan besvaras i olika perspektiv. Ur ett mikroperspektiv är sociologi viktigt för mig för att kunna förstå mina relationer och min samverkan med min närmaste omgivning. Jag kan ta mig ur det sunda förnuftet som så starkt påverkats av min socialiseringsprocess och studera fenomen på ett lite mer generellt plan. Det hjälper mig att ta mig framåt i livet och att bli effektivare i mitt arbete med människor. Ur ett makroperspektiv är sociologi viktigt för att bli ett verktyg för utvecklingen av vår gemensamma värld. Oavsett om det handlar om drivkrafter bakom konflikter och krig, eller köpmönster av ekologisk mat så finns ett makrointresse av frågorna för att arbeta med en global utveckling.

Sociologin hjälper oss att förstå oss själva i interaktion på olika plan och vi kan med dess hjälp hitta bättre och bättre sätt att leva tillsammans för att uppnå en ständigt bättre tillvaro. Vi löser inte problemen och styr inte människor, men vi kan hjälpa till genom att öka medvetenheten om livssituationer och öka förståelsen för omgivningen, och det kan ge effekter på andra plan.

Jag i ett sociologiskt perspektiv

Om jag strikt läser det jag skrivit ser jag en bild av en person som lever fullt ut i det sunda förnuftet. Även om han läser mycket och sätter sig in i många teorier och idéer så har han inte ett vetenskapligt språk att använda sig av, och han är väldigt subjektiv i sina tolkningar av sig själv och sin omvärld. Han studerar ofta det lilla, ur ett mikroperspektiv, även om strukturerna extrapoleras för att omfatta det stora. Däremot så reflekterar han i både mikro, meso och makro och har i sin vetgirighet och sitt ifrågasättande en förutsättning för att bli en bra sociolog.

Han beskriver sin värld i ett mikroperspektiv, viktigt för honom är jaget och de närmaste personerna och de viktigaste relationerna. Han skriver om fru och barn, men nämner jobbet som i förbigående. Det är jaget och förståelsen som driver honom framåt och familjen och relationerna som håller honom uppe.